

تعالی سازمانی بر مبنای مدل EFQM

بنیانگذاران جایزه کیفیت اروپایی

**Bosch , BT , Bull , Ciba Geigy ,
Dassault , Electrolux , Fiat ,
KLM , Nestle , Olivetti , Philips ,
Renault , Sulzer , Volkswagen**

آشنایی با روند توسعه مدل EFQM

✓ ۱۴ شرکت در سال ۱۹۸۸ گرد هم آمدند تا EFQM را تاسیس نمایند.

✓ تعداد اعضای کنونی به بیش از ۸۰۰ شرکت بالغ می گردد.

✓ مأموریت این بنیاد "نیروی محرک بودن برای حفظ سرآمدی در اروپا" و چشم انداز آن "درخشش سازمان های اروپایی در جهان" است.

✓ معرفی مدل تعالی EFQM در سال ۱۹۹۱

✓ ارائه ویرایش بخش خدمات عمومی در سال ۱۹۹۵

✓ ارائه مدل مخصوص صنایع کوچک و متوسط (SMEs) در سال ۱۹۹۶

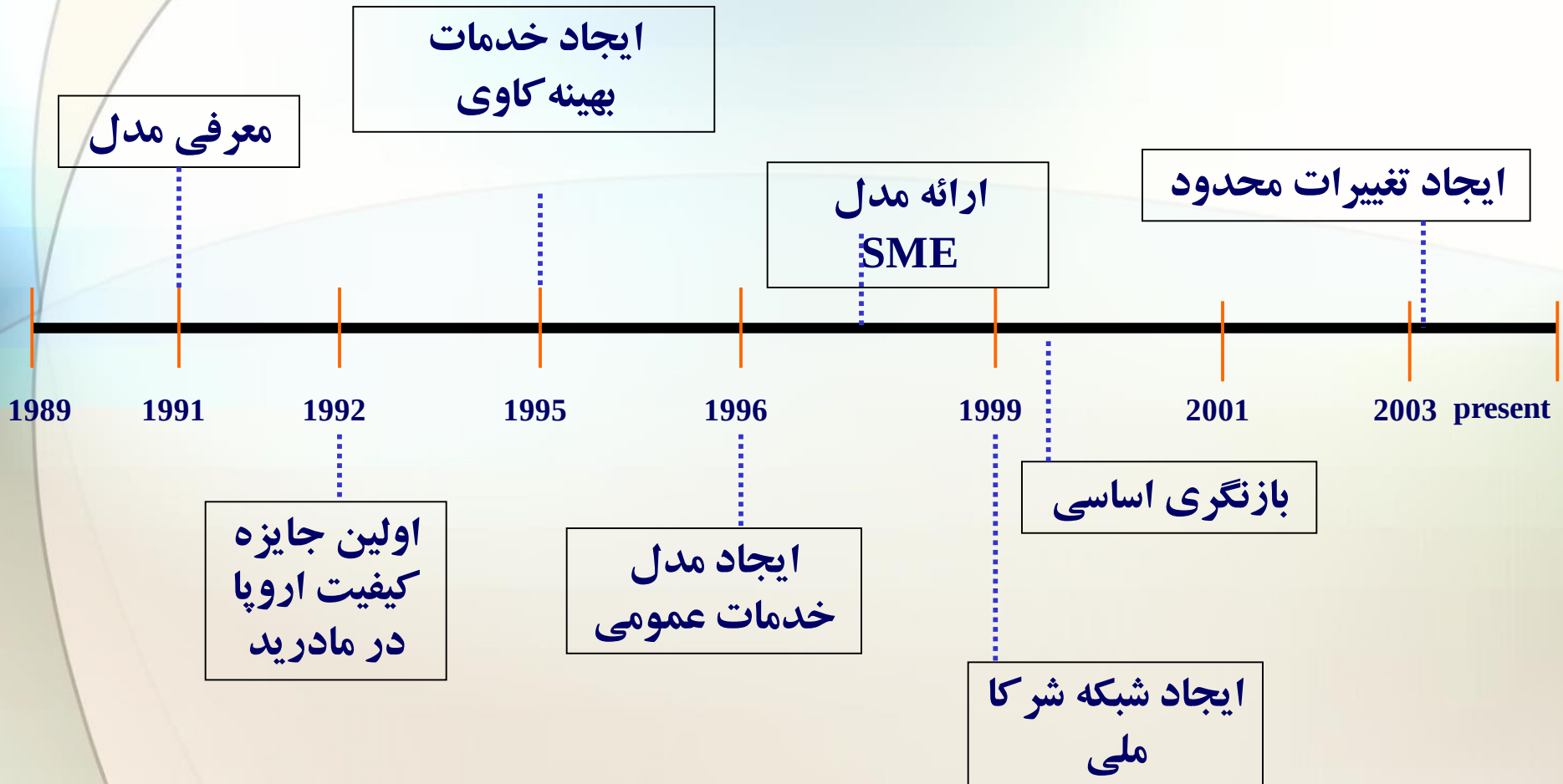
✓ آغاز اهدای جوایز ویژه واحدهای عملیاتی از شرکت ها در سال ۱۹۹۶

✓ بازنگری اساسی در مدل در سال ۱۹۹۹

✓ ارائه ویرایش مربوط به صنایع کوچک و متوسط در سال ۲۰۰۱

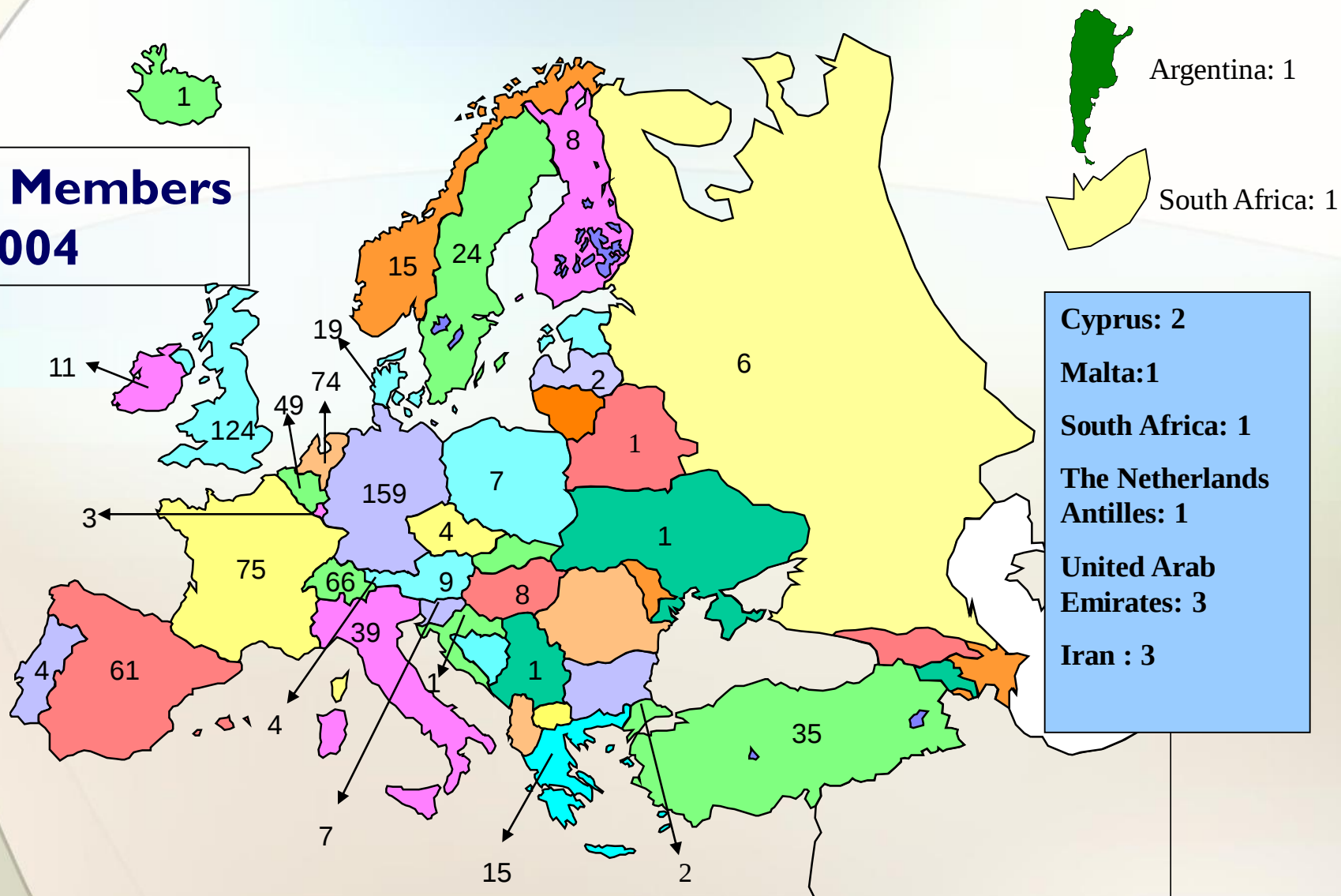
✓ انجام تغییراتی محدود در سال ۲۰۰۳

روند تغییر مدل EFQM

کشورهای عضو EFQM

**770 Members
in 2004**

دسته‌بندی متقاضیان جایزه کیفیت اروپا

- شرکت‌های بزرگ و یا واحدهای تجاری مستقل
- واحدهای عملیاتی از شرکت‌ها
- سازمان‌های خدمات عمومی
- سازمان‌های با اندازه کوچک و متوسط (مستقل و وابسته)

استفاده کنندگان از مدل سرآمدی EFQM

- بیش از ۲۰.۰۰۰ سازمان در سرتاسر اروپا
- ۶۰٪ از ۲۵ شرکت بزرگ اروپا
- ۹ سازمان از ۱۳ سازمان اروپایی که در رده ۵۰ شرکت مهم دنیا قراردارند
- حداقل ۱۰.۰۰۰ SME

ماموریت و چشم انداز سازمان EFQM

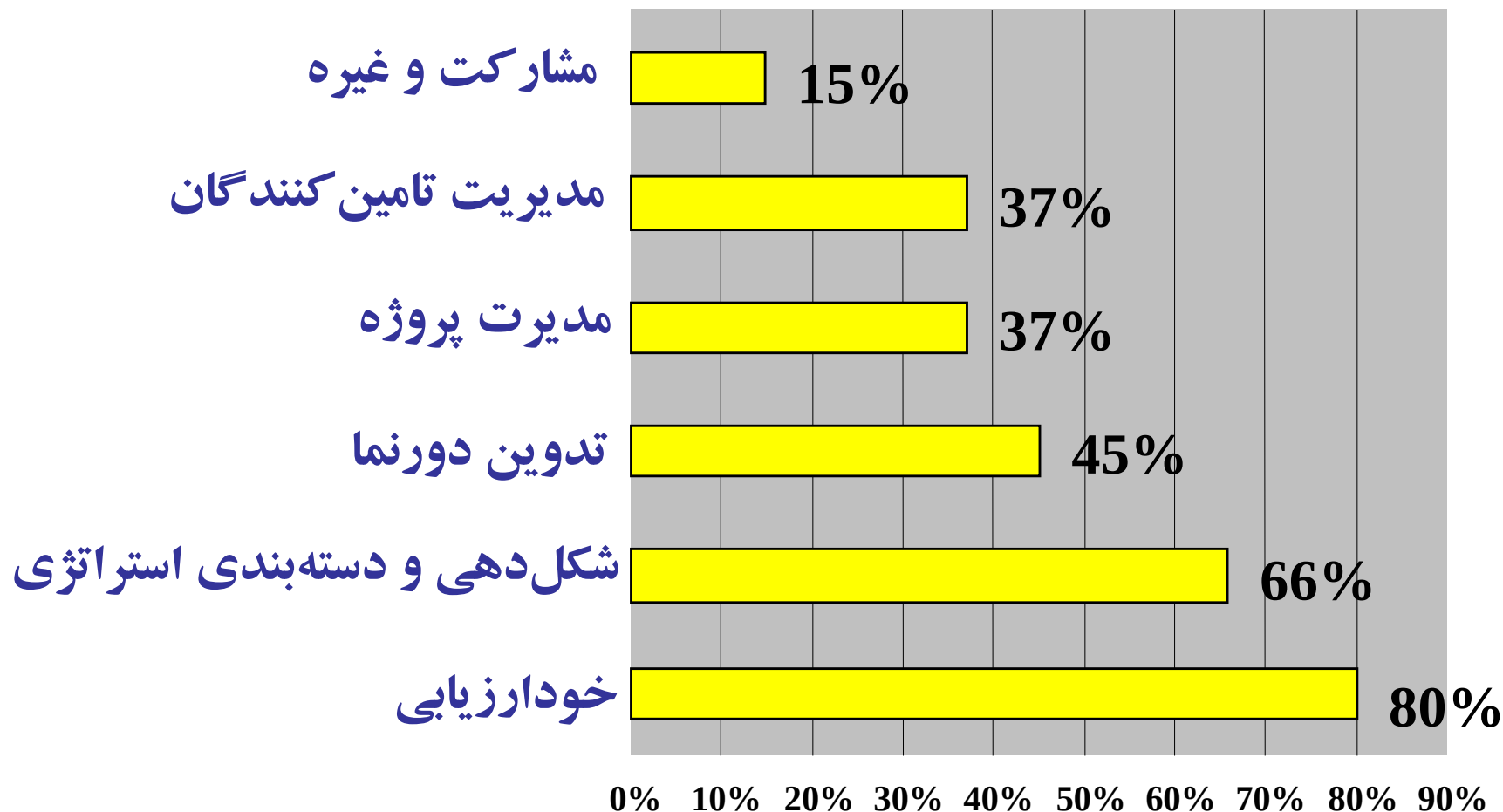
ماموریت:

نیروی محرک بودن برای حفظ سرآمدی در اروپا

دورنما:

درخشش سازمان‌های اروپایی در جهان

دلایل استفاده از مدل

سطوح سرآمدی EFQM

سطوح تعالی در مدل EFQM

منطق رادار

Determine the
Results required

پیش بینی نتایج مورد
انتظار

Plan & develop
Approaches

طرح ریزی رویکردها

Deploy Approaches

اجرای رویکردها

Assess & **R**eview

ارزیابی و بازنگری

ارزشها و مفاهیم محوری

مدیریت بر اساس فرآیندها و حقایق
Management by
Processes and Facts

مشارکت و توسعه نیروی انسانی
People Development &
Involvement

رهبری و ثبات در مقاصد
Leadership &
Constancy of Purpose

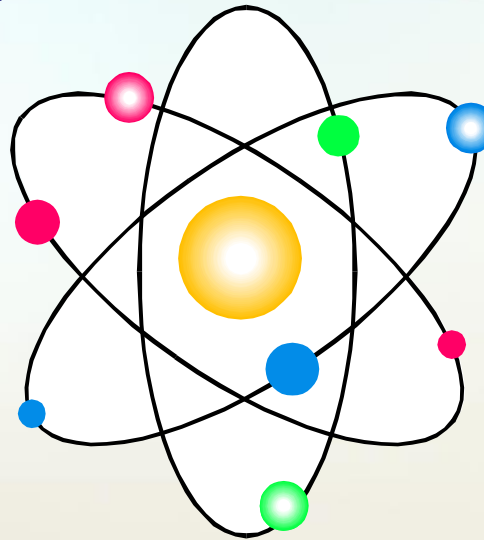
نتیجه مداری
Results Orientation

مشتری محوری
Customer Focus

توسعه شراکت تجاری
Partnership Development

مسئولیت نسبت به جامعه
Public Responsibility

یادگیری مستمر ، بهبود و نوآوری
Continuous Learning,
Improvement & Innovation

اصول هشت گانه به عنوان مفاهیم بنیادین

مدل سرآمدی EFQM

مسئولیت‌های اجتماعی سازمان

توسعه شراکت‌ها

بهبود، یادگیری و بهبود مداوم

توسعه و مشارکت کارکنان

مدیریت بر پایه فرایندها و موضوع

رهبری و ثبات هدف

مشتری گرایی

نتیجه گرایی

نتیجه گرایی

سازمان سرآمد به نتایجی دست می یابد که تمامی ذی نفعان سازمان را مشعوف می کند
مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

ایجاد ارزش افزوده برای تمام ذی نفعان
موفقیت پایدار برای تمام ذی نفعان
درک نیازمندی های حال و آینده سازمان
ایجاد هم راستایی و تمرکز در سطح سازمان
مشعوف کردن ذی نفعان سازمان

مشتری مداری

سازمان سرآمد ارزش پایدار برای مشتری ایجاد می کند
مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

وجود مشتریان مشعوف شده

سطح بالای حفظ مشتریان و جلب اعتماد آنها

توسعه سهم بازار

موفقیت پایدار سازمان

درک مزایای رقابتی

رهبری و ثبات در مقاصد

سازمان سرآمد رهبرانی دارد که جهت گیری شفاف برای سازمان وضع کرده اند

مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

روشن شدن مقصود و جهت گیری سازمان
ایجاد یک هویت شفاف برای سازمان
ایجاد رفتارهای سازگار و الگو در سطح سازمان
دستیابی به نیروهای کار متعهد، با انگیزه و موثر

مدیریت مبتنی بر فرآیندها و واقعیت‌ها

تعالی یعنی مدیریت سازمان از طریق مجموعه‌ای از سیستم‌ها، فرایندها و واقعیت‌های مرتبط

مزایایی که از به کارگیری این عاید سازمان می‌شود:

- حداکثر کردن کارایی و اثربخشی در دستیابی سازمان به اهداف خود و آرایه محصولات
- تصمیم‌گیری موثر و واقع‌گرایانه
- افزایش اعتماد ذی‌نفعان به سازمان

توسعه و مشارکت کارکنان

سرآمدی یعنی حداکثر کردن مشارکت کارکنان

مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

ایجاد حس تعلق به اهداف و مقاصد سازمان
نیروی کار متعهد، وفادار و با انگیزه
سرمایه های فکری بسیار با ارزش
به فعل در آمدن توان بالقوه کارکنان

یادگیری، نوآوری و بهبود مستمر

سرآمدی یعنی به چالش طلبیدن وضع موجود و ایجاد تغییر از طریق نهادینه کردن یادگیری به قصد خلق نوآوری

مزایایی که از به کارگیری این عاید سازمان می شود:

ایجاد ارزش افزوده بیشتر
بهبود اثربخشی و کارایی
افزایش قابلیت رقابت سازمان
نوآوری در محصول
چالاکی سازمانی

توسعه شراکت ها

سرآمدی یعنی توسعه و حفظ مشارکت هایی که برای سازمان ارزش افزوده ایجاد می کنند

مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

- بهینه شدن شایستگی های محوری
- تسهیم ریسک و هزینه (و کاهش آن برای سازمان)
- بهبود قابلیت رقابت سازمان

مسئولیت اجتماعی

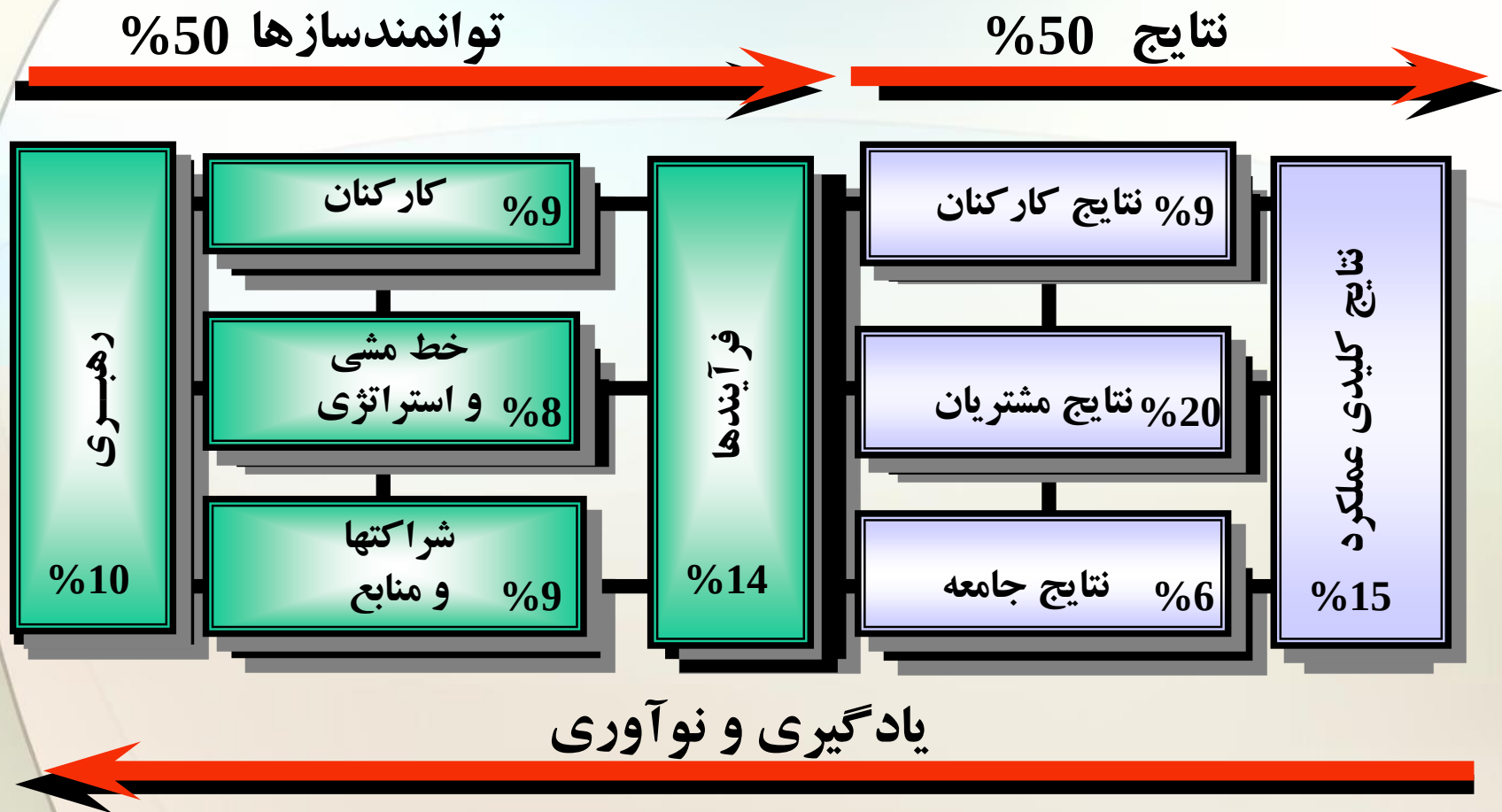
سرآمدی یعنی فرارفتن از چارچوب الزامات قانونی که سازمان در داخل آنها فعالیت می کند

مزایایی که از به کارگیری این اصل عاید سازمان می شود:

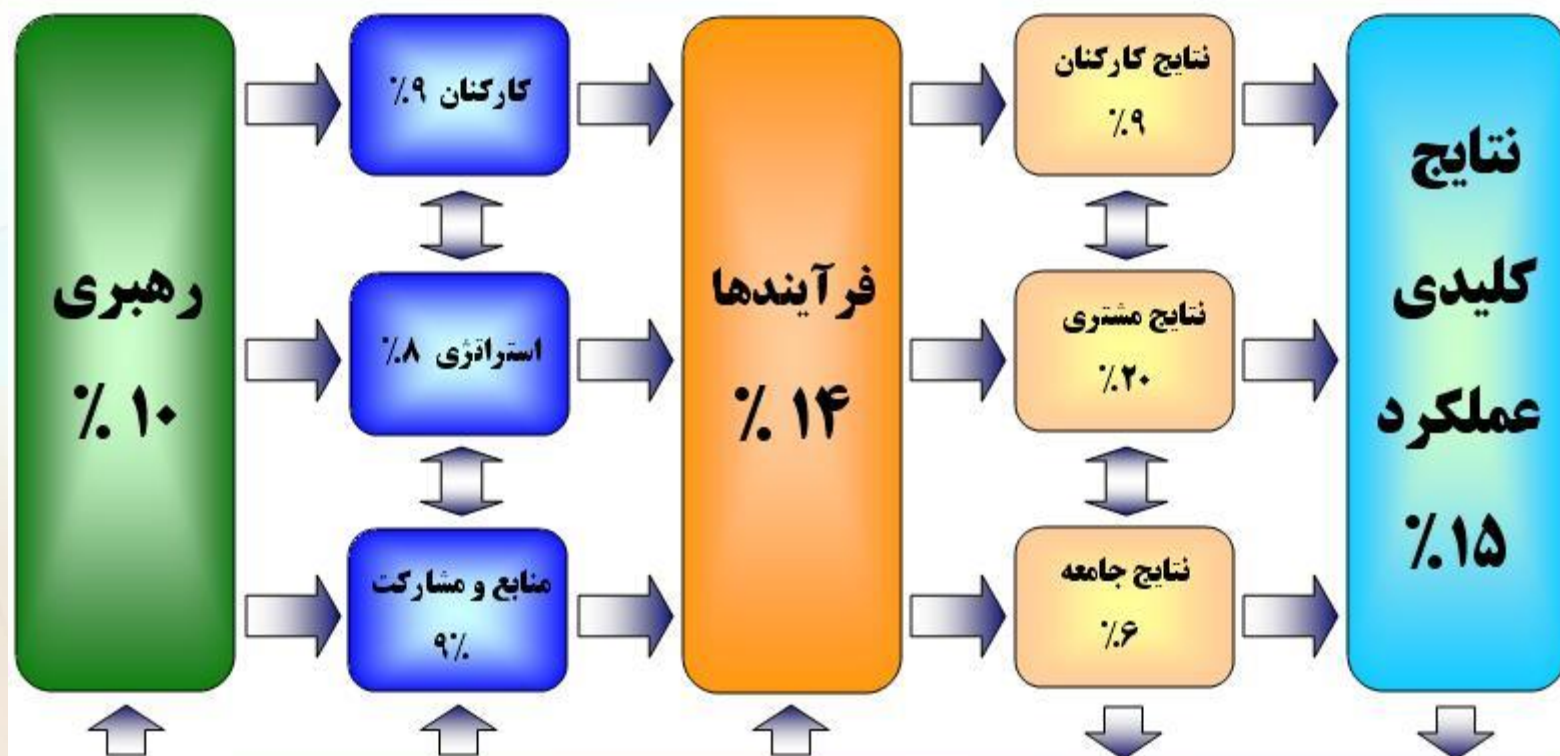
بهبود تصویر سازمان در جامعه
افزایش نام تجاری سازمان
محیط کار ایمن تر و بهداشتی تر

مدل تعالی سازمانی EFQM

توانائی ها ۵۰٪

نتایج ۵۰٪

فراگیری ، نوآوری و تغییر

معیارها و زیرمعیارهای مدل EFQM

معیار یک: رهبری

معیار ۱-۱- ایجاد و توسعه چشم انداز، مأموریت و بیانیه ارزشی شفاف

معیار ۱-۲- ابزار تعهدات شخصی

معیار ۱-۳- ایجاد انگیزش و حمایت از کارکنان در سازمان

معیار ۱-۴- ایجاد مشارکت و ارتباطات اجتماعی

معیار دو: خط مشی و استراتژی

معیار ۲-۱- ایجاد، توسعه، بازنگری و به هنگام کردن خط مشی و استراتژی

معیار ۲-۲- پایه گذاری خط مشی و استراتژی بر مبنای اطلاعات

معیار ۲-۳- پیاده سازی استراتژیها

معیار سه: مدیریت منابع انسانی

معیار ۳-۱- برنامه ریزی، مدیریت و بهبود خط مشی های منابع انسانی

معیار ۳-۲- مدیریت استخدام و توسعه حرفه ای

معیار ۳-۳- ایجاد مهارت ها و شایستگیهای جدید در کارکنان

معیار ۳-۴- مشارکت کارکنان در فعالیتهای بهبود

معیار چهار: مشارکت و منابع

معیار ۴-۱- مدیریت مشارکتهای بیرونی

معیار ۴-۲- الگوبرداری و بهینه کاوی عملکرد سازمان

معیار ۴-۳- مدیریت منابع مالی

معیار ۴-۴- مدیریت منابع اطلاعاتی

معیار ۴-۵- مدیریت فناوری اطلاعات

معیار ۴-۶- مدیریت سایر منابع

معیار پنج: مدیریت فرایند و تغییر

معیار ۵-۱- ایجاد و توسعه یک چارچوب تحلیلی

معیار ۵-۲- طراحی و مدیریت نظام مند فرایندها

معیار ۵-۳- تخصیص موثر منابع

معیار ۵-۴- مدیریت موثر پروژه

معیار ۵-۵- برنامه ریزی و مدیریت تغییر

معیار ۵-۶- برقراری فرایند اصلاح و بهسازی

معیار ۵-۷- بهبود تفاهم و ادراک (اجتماعی)

معیار ۵-۸- توانمندسازی شهروندان و مشتریان

معیار شش: نتایج مشتری / شهروند مداری

معیار ۶-۱- نتایج مربوط به ادراک مشتری / شهروند از سازمان و واکنش در قبال انتظارات مشتریان / شهروندان

معیار ۶-۲- نتایج مربوط به اقدامات بهبود در دستیابی عمومی به خدمات

معیار ۶-۳- نتایج مربوط به فعالیتهای صورت گرفته برای توانمندسازی شهروندان / مشتریان

معیار هفت: نتایج کارکنان

معیار ۷-۱- نتایج حاصل از ادراک از رهبری

معیار ۷-۲- نتایج حاصل از رضایت از شرایط کاری سازمان

معیار ۷-۳- نتایج حاصل از توسعه صلاحیتها

معیار ۷-۴- فعالیتها و مشارکت فعال در سازمان

معیار ۷-۵- معیارهای بیانگر سطوح انگیزش و روحیه

معیار هشت: نتایج جامعه

معیار ۸-۱- نتایج حاصل از بهبود شناخت جامعه

معیار ۸-۲- دستاوردهای ناشی از پیشگیری از حوادث

معیار ۸-۳- نتایج حاصل از اقدامات و فعالیتهای زیست محیطی

معیار ۸-۴- نتایج حاصل از دیگر شاخصهای مسئولیت اجتماعی

معیار نه: نتایج کلیدی عملکرد

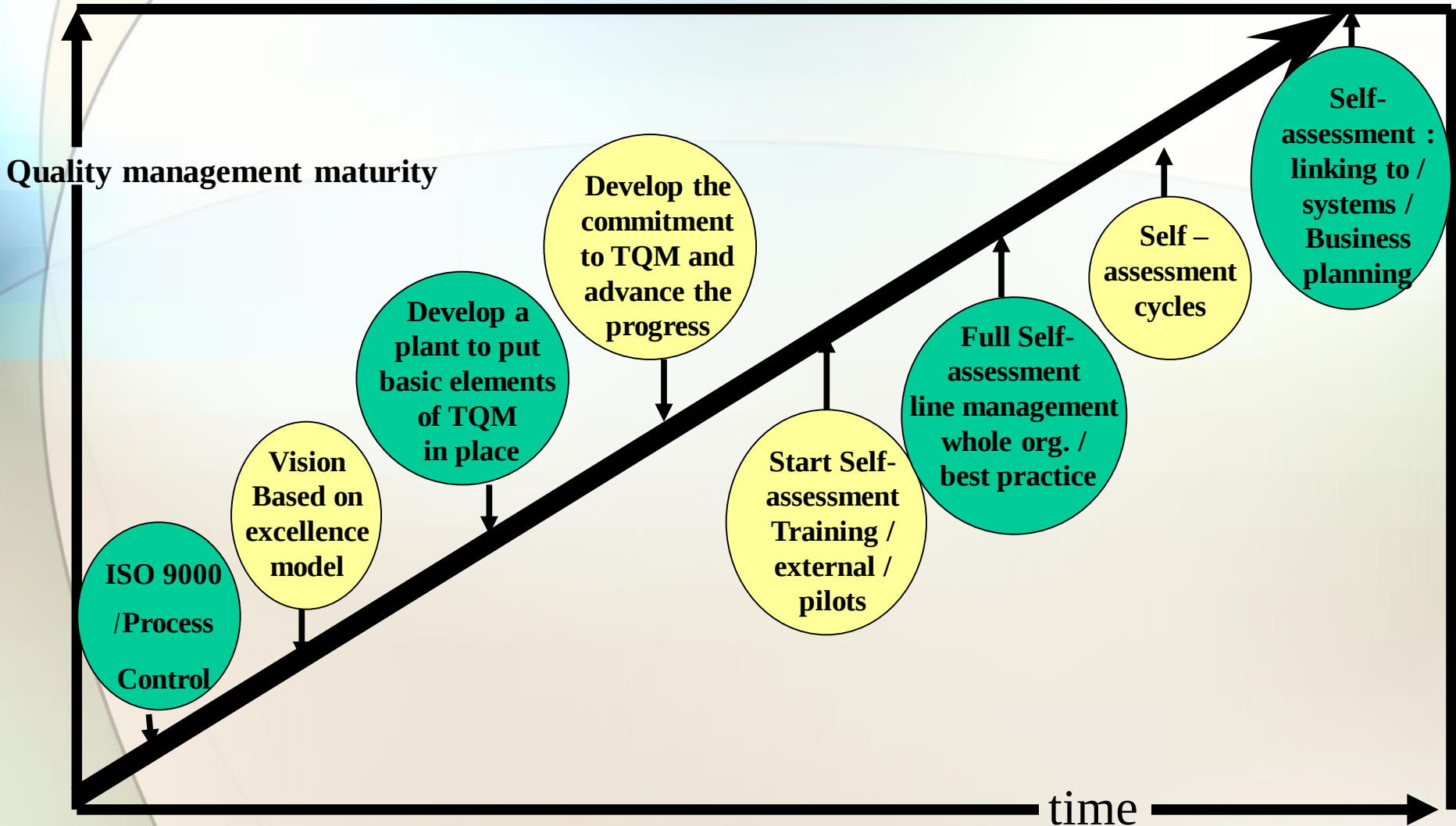
معیار ۹-۱- دستاوردهای مالی

معیار ۹-۲- دستاوردهای غیرمالی

معیار ۹-۳- پیامدهای غیرمالی

معیار ۹-۴- بهینه کاوی و الگوبرداری

مسیر رو به تعالی سازمان

Process Control/ISO 9000 Series

سریهای ISO 9000 / کنترل فرآیند

✓ یک شروع منطقی برای هر سازمانی استقرار نظامهای
ISO 9000، کنترل فرایندها و بهبود سیستم کیفیت
می باشد.

Vision Based on Excellence Model

آرمان مبتنی بر مدل تعالی

✓ پس از دریافت گواهینامه ISO 9000 سازمان باید یک مدل تعالی را مطالعه کرده و نیاز به استفاده از ابزارهای TQM برای مدیریت سازمان مشخص گردد

✓ اگر تا به حال فرهنگ بهبود مستمر در سازمان به وجود نیامده و آگاهی کمی نسبت به اهمیت کیفیت وجود دارد، اولین گام ایجاد و بهبود این آگاهی در میان کارکنان بوده و اطمینان حاصل کردن از مشارکت آنها در فعالیتهای بهبود می باشد.

Develop a plan to put Basic element of TQM in place

تدوین طرحی برای استقرار عناصر کلیدی TQM در سازمان

✓ استقرار عناصر کلیدی TQM در سازمان نظیر: ایجاد یک ساختار زیربنایی بهبود، تدوین و کاربرد آرمان، بیانیه و ارزشهای سازمان، ایجاد گروه های بهبود، کاربرد ابزار و تکنیکهای TQM در متدولوژی حل مسئله و ارزیابی دیدگاه های مشتری و کارکنان نسبت به مدیریت و عملکرد سازمان

و ...

Develop the commitment to TQM and advance the progress

ایجاد تعهدی برای TQM

✓ قبل از تصمیم برای خود ارزیابی باید در تیم مدیریت آگاهی مناسبی نسبت به مشروح مدل تعالی که در شرکت پیاده خواهد شد، ایجاد شود.

✓ در این مرحله باید ماتریس تکامل یافته TQM تدوین شده و برای هر طبقه از مدل تعالی، شاخصهای ویژه ای براساس سطح مناسب تکامل در سازمان تهیه گردد.

Start Self-assessment : Training

External / Pilots / شروع خود ارزیابی

- ✓ یک روش در این گام، فرستادن مدیران جهت فراگیری ارزیابی به منظور بالابردن سطح دانش آنها و دستیابی به تجربه در فرایند خودارزیابی می باشد.
- ✓ پس از اینکه اولین گروه مدیران آموزش دیدند، این آموزش باید به طور زنجیره ای در سازمان انتقال یابد.
- ✓ آموزش مدیران و کارکنان واحدهایی که اولین مراکز خودارزیابی هستند، مهم می باشد.

Full Self-assessment: line management / whole Org. / Best practice خود ارزیابی کامل

✓ پس از اینکه در تعدادی از واحدها بطور نمونه خود ارزیابی
پیاده سازی شد، نیاز است که به کل سازمان تسری داده شود.

Self-assessment cycles

سیکلهای خودارزیابی

- ✓ خودارزیابی باید به صورت یک فعالیت منظم برای سنجش میزان تکامل TQM در سازمان و محرکی برای خلق فعالیتهای سیستماتیک، برنامه ریزی شده و مستمر بهبود، شود.
- ✓ در این مرحله نیاز است داده ها و نتایج خودارزیابی، به منظور یادگیری سازمانی در اختیار همه قرار گیرند.
- ✓ فرایند خودارزیابی باید توسط ارزیابان مکتوب گردیده و به طور مستمر اصلاح شود و سیکل طراحی، اجرا، کنترل، عملی کردن و ارزیابی را طی کند.

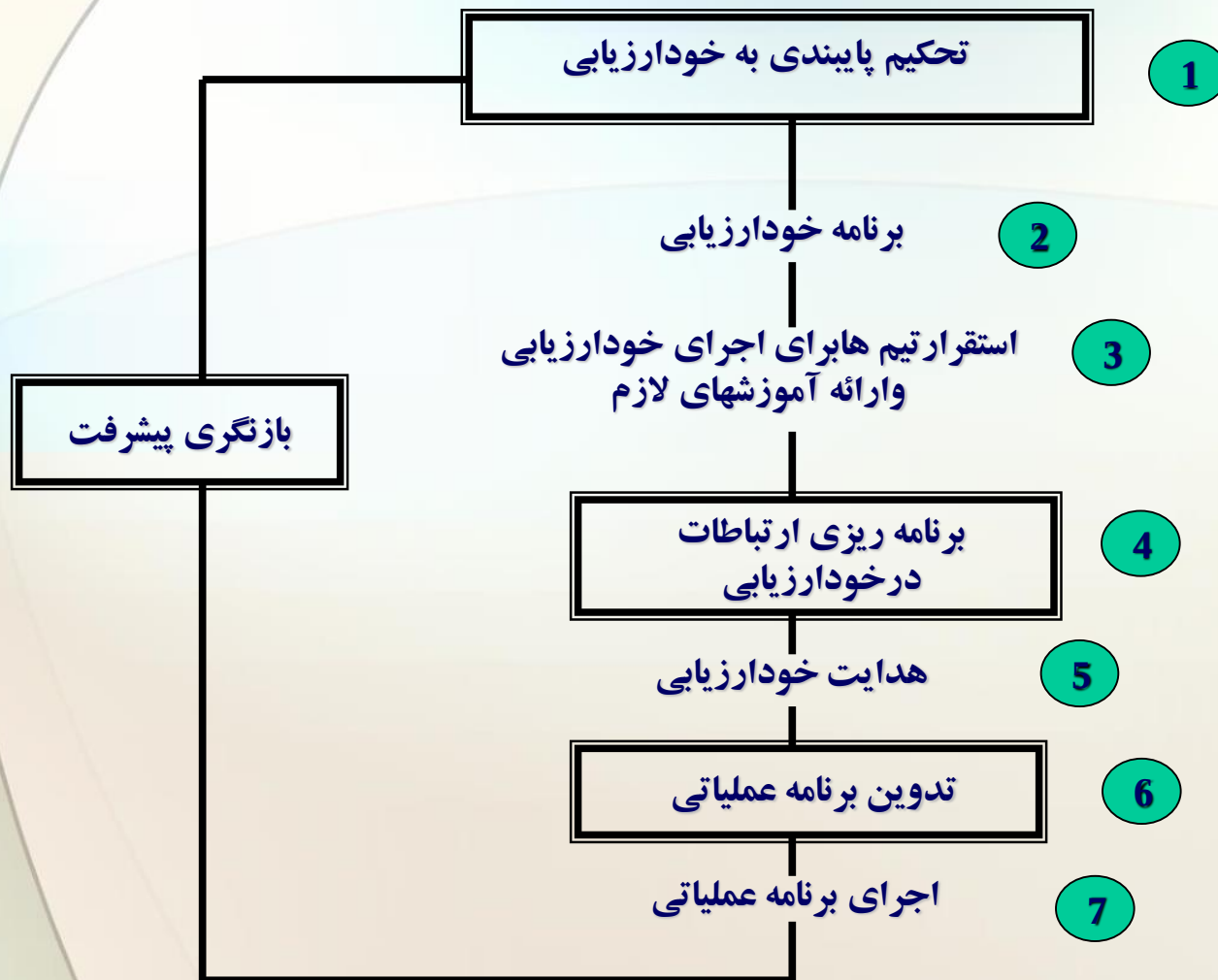
Self-assessment : linking to / systems / Business planning رابطه دادن خود ارزیابی به برنامه ریزی سازمان

- ✓ اجرای کامل خودارزیابی فقط زمانی تحقق می یابد که این فرایند به فرایندهای برنامه ریزی و سیستمهای سازمان مربوط باشد.
- ✓ نتایج خودارزیابی باید به طرحهای بهبود برسند.
- ✓ اگر سازمان یک طرح تجاری دارد که بوسیله آن در میان سایرین مشهور است و این طرح موارد ویژه ای برای بهبود مرتبط با مدل تعالی دارد، می توان گفت خود ارزیابی در آن سازمان موفق بوده است.

خودارزیابی چیست؟

- مرور منظم ، سیستماتیک و فراگیر فرآیندها و نتایج عملکرد سازمان
- فرآیندی که منجر به شناسایی نقاط قوت و زمینه های بهبود در سازمان می شود .
- ابزاری برای برنامه ریزی بهبود و نظارت بر روند پیشرفت سازمان

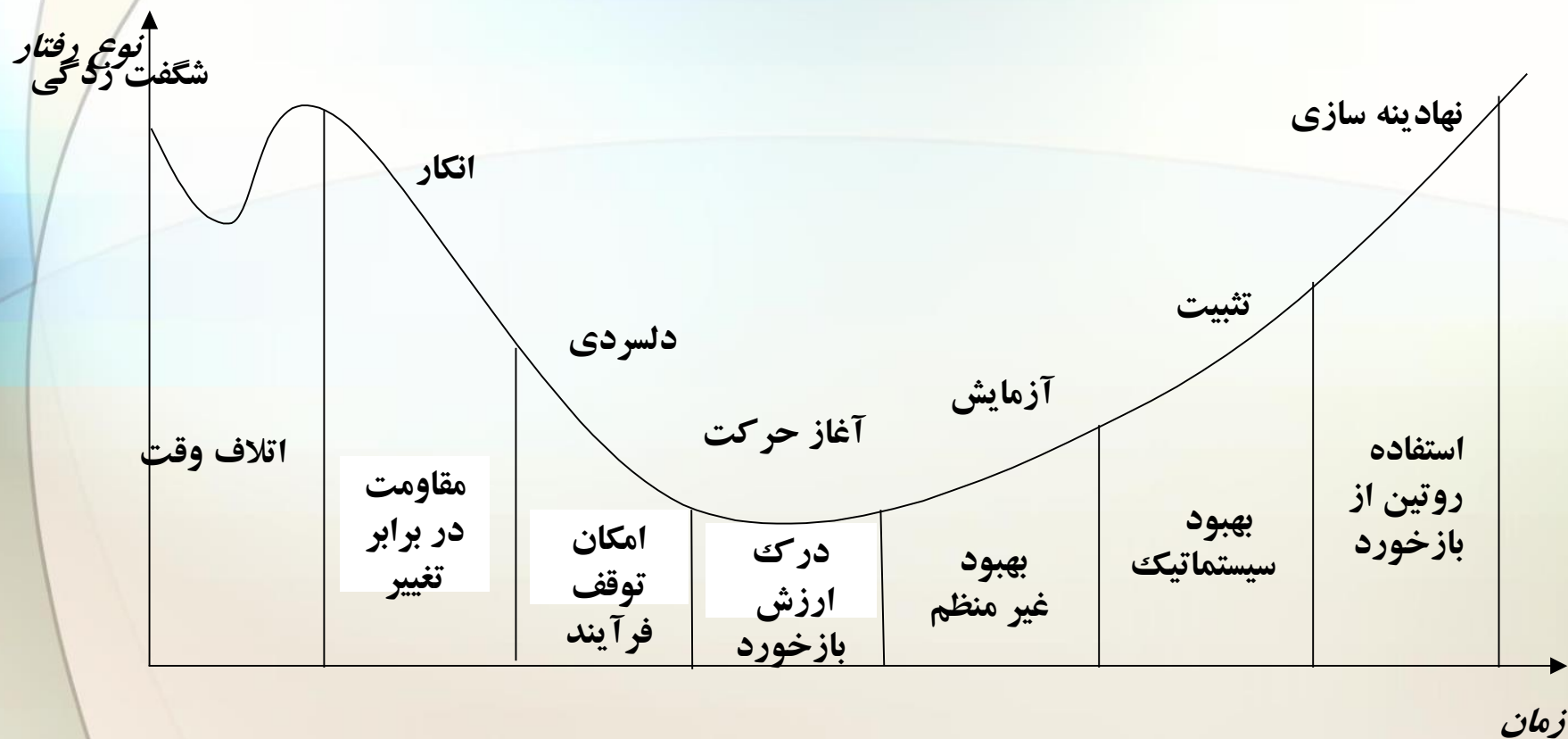
فرآیند عمومی خود ارزیابی

رهیافت‌های خودارزیابی

- روش پرسش‌نامه
- روش ماتریس
- روش کارگاه
- روش پروفرما (کاربرگ)
- روش شبیه‌سازی جایزه

تأثیر نتایج خودارزیابی

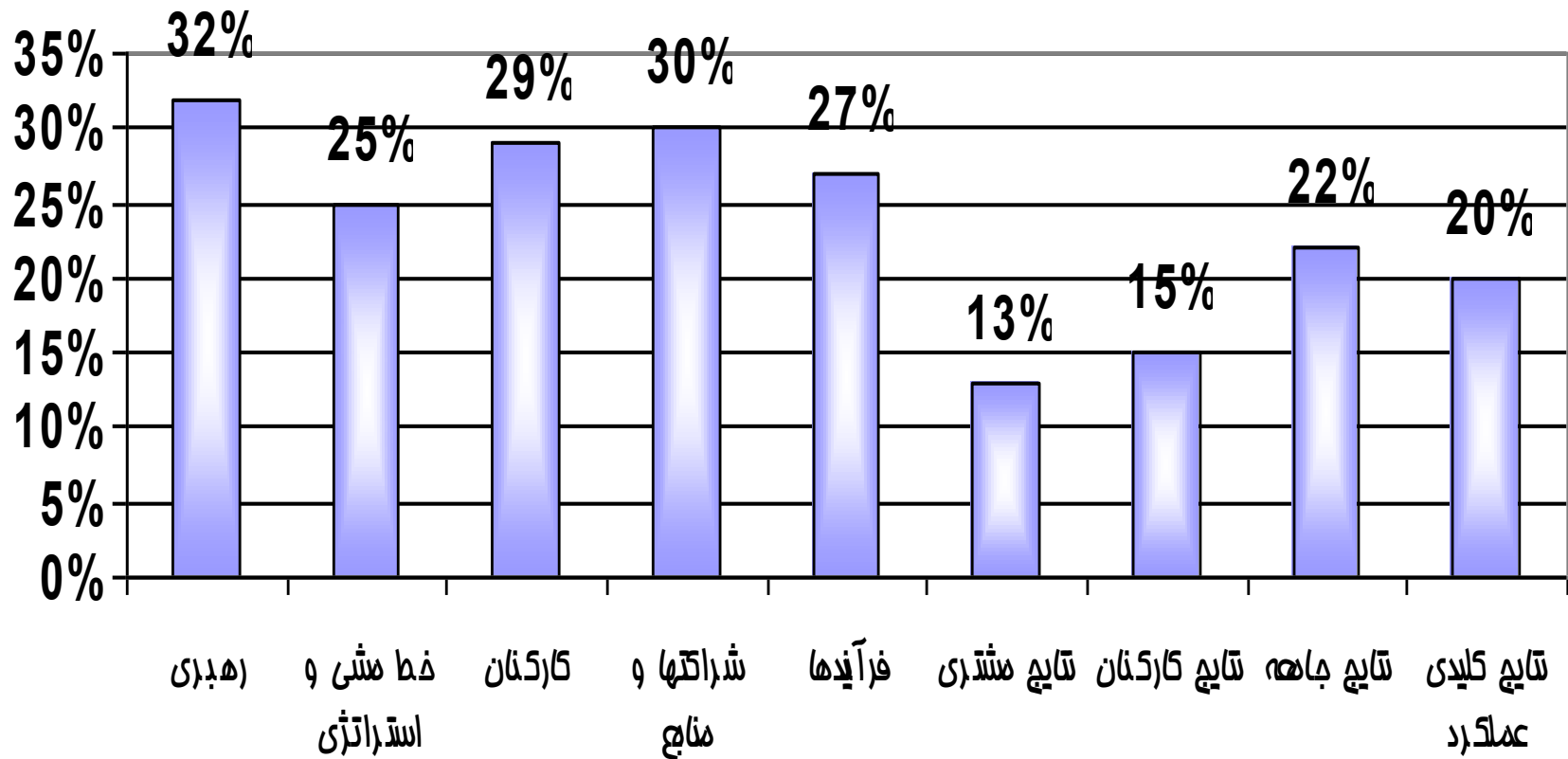

سفر به سوی سرآمدی کسب و کار

میانگین امتیازات کسب شده در هر معیار

در ۳۴ شرکت ایرانی

توزیع درصد امتیازات معیارها در مقایسه با نمونه خارجی

معیارهای		دامنه تغییرات (%)
<i>E F Q M</i>		گزارش <i>BQF</i>
رهبری		۵۱ تا ۵۶
خط مشی و استراتژی		۸۱ تا ۸۶
کارکنان		۵ تا ۱۶
شراکتها و منابع		۶۱ تا ۲۷
فرآیندها		۷۱ تا ۷۶
نتایج مشتری		۷ تا ۷۵
نتایج کارکنان		۵ تا ۵۵
نتایج جامعه		۵ تا ۵۷
نتایج کلیدی عملکرد		۶۱ تا ۳۶
		۲۵ تا ۸۱
		۰۱ تا ۵۴
		۴ تا ۸۴
		۰۱ تا ۸۴
		۷ تا ۴۴
		۰ تا ۰۳
		۲ تا ۲۵
		۳ تا ۶۴
		۴ تا ۲۴

رویکردهای خودارزیابی

- رویکرد پرسشنامه‌ای
- رویکرد کارگاهی
- رویکرد استفاده از پروفورما
- رویکرد شبیه سازی جایزه

۱- رویکرد پرسشنامه ای

- این رویکرد با صرف حداقل منابع و زمان، منجر به تکمیل پرسشنامه‌ای واقعی و مستدل می‌شود.
- برای جمع‌آوری اطلاعات درباره آگاهی و ادراکات کارکنان در درون سازمان، این رویکرد یک رویکرد عالی به حساب می‌آید.
- برخی از سازمانها به عنوان روشی برای گردآوری داده‌ها در سطح وسیع و با هدف پشتیبانی از رویکردهای دقیقتر خودارزیابی، از پرسشنامه‌هایی با پاسخهای بلی یا خیر، استفاده می‌کنند.

۲- رویکرد کارگاهی

- مزیت این رویکرد آنست که به مشارکت فعال مدیران و افراد کلیدی واحد اجرا کننده خودارزیابی نیاز دارد. این گروه مسئول جمع‌آوری داده‌ها و ارائه شواهد جمع‌آوری شده در کارگاه به همتایان خود می‌باشند. این کار آغازی برای دستیابی به اتفاق نظر در گروه مدیریت است.
- پنج جزء فرآیند رویکرد کارگاهی عبارتند از: آموزش، جمع‌آوری داده‌ها، کارگاه نمره‌دهی، توافق بر سر اقدامات اصلاحی و بازبینی پیشرفت در قبال برنامه‌های عملیاتی.

۳- رویکرد استفاده از پروفورما

- یکی از راههای کاهش حجم کار، در مقایسه با رویکرد شبیه سازی جایزه، عبارتست از ایجاد مجموعه‌ای از صورت وضعیت‌ها
- مدارک خودارزیابی را می‌توان توسط افراد یا گروه‌ها در درون سازمان تهیه کرده و توسط ارزیابان آموزش دیده مورد ارزیابی قرار داد و یا گروه مزبور می‌تواند فعالیت ارزیابی را بر اساس مسئولیت هایش انجام دهد.
- برای بازبینی نتایج خودارزیابی می‌توان از گروه‌های خارج از سازمان نیز استفاده نمود. برای سازمان‌های بزرگتر که شامل چندین واحد هستند، می‌توان اطلاعات واحدهای مختلف را جمع‌آوری نموده و نقاط قوت و زمینه‌های قابل بهبود مشترک را مشخص نمود.
- از این به بعد می‌توان استراتژی جاری را مورد بازبینی قرار داده و برنامه‌های بهبود در سطح سازمان را توسعه داد.

۴- رویکرد شبیه سازی جایزه

- این رویکرد مبتنی بر ارائه مدارک کامل در راستای ”اظهار نامه جایزه ملی بهره‌وری و تعالی سازمانی“ به منظور انجام خودارزیابی است.
- پس از تهیه اظهارنامه، یک گروه آموزش دیده از ارزیابان آن را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. برای ارزیابی یک واحد می‌توان ارزیابان را از سایر بخش‌ها یا واحدهای فرعی سازمان به کارگرفت. اگر کل سازمان مشمول ارزیابی قرار می‌گیرد، می‌توان از برخی از ارزیابان خارجی نیز استفاده کرد.

EFQM	MBNQA	KBEM
مفاهیم بنیانی تعالی	ارزشها و مفاهیم محوری	اصول و مفاهیم محوری
■ توجه به مشتری	■ تعالی مبتنی بر توجه به مشتری	■ جلب رضایت مشتری بیرونی و داخلی
■ رهبری و پایداری در هدف	■ رهبری دوراندیش	■ رهبری
■ همیاری و توسعه نیروی انسانی		■ کار تیمی ■ کارکنان، موجد کیفیت هستند
■ توسعه مشارکت	■ ارج نهادن به کارکنان و شرکا	■ هر کاری، فرایند است
■ نتیجه گرایی	■ تمرکز بر نتایج و ایجاد ارزش افزوده	
	■ نگاه سیستمی	■ چرخه بهبود مستمر ■ پیشگیری ■ سنجش
■ یادگیری، خلاقیت و بهبود مستمر ■ مدیریت بر مبنای فرایندها و واقعیات	■ یادگیری فردی و سازمانی ■ مدیریت بر مبنای واقعیات	
■ مسئولیت همگانی	■ مسئولیت شهروندی و همگانی	
	■ مدیریت نوآوری	
	■ سرعت عمل	
	■ تمرکز بر آینده	

قابلیت های نرم افزار

- امکان تعریف بیش از ۷۰۰ هزار شاخص برای کلیه معیارها
- امکان تعیین حداکثر امتیاز برنامه شرکت در مورد هر یک از زیرمعیارهای مدل EFQM
- امکان تعیین ماهیت هر شاخص و اعمال آن در محاسبه امتیاز کل
- امکان تعیین دوره زمانی هر شاخص از بین ماهانه، سه ماهه، شش ماهه، نه ماهه و سالانه
- امکان تعیین ضریب اهمیت برای هر شاخص و اعمال آن در محاسبات
- امکان تعیین مقدار پیش فرض برای کلیه شاخص ها در سطوح زمانی مختلف
- امکان تعیین درصد تعدیل کننده امتیاز
- محاسبه خودکار امتیاز بدست آمده از هر شاخص
- امکان استفاده از ضریب تعدیل و ضریب روند برای هر شاخص